STŘEDNÍ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA TIŠNOV, příspěvková organizace

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 🖳 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

Typ dokumentu: směrnice	**Strategie prevence sociálně patologických jevů ZŠ**	**Počet stran: 26** **Počet příloh: 0** **Verze: A**
Identifikační znak: 3.4.5.2024.ZŠ		
Rozsah platnosti dokumentu: ZŠ	Střední škola a základní škola Tišnov, příspěvková organizace náměstí Míru 22 666 25 Tišnov	**Platnost dokumentu:** účinné od 1. 9. 2024

Autor dokumentu	**Datum**	**Podpis**
Mgr. Vladimíra Černochová		

Schvalovatel konceptu dokumentu	**Datum**	**Podpis**
Mgr. Petra Zapletalová		

Schvalovatel dokumentu	**Datum**	**Podpis**
Bc. Renata Ambrosová		

Vydavatel dokumentu, funkce	**Datum**	**Podpis**
Mgr. Dana Staňková, ředitel školy		v.r.

Pořadové číslo řízené kopie dokumentu:	0
Administrativní pracovník	Dagmar Šmídková
Podpis admin. pracovníka	

Razítko školy

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

Obsah

I. Školní strategie prevence sociálně patologických jevů 3
II. Program proti šikanování 6
Strategie vyšetřování u počátečního stadia šikany 12
Strategie vyšetřování u pokročilého stadia šikany 13
Strategie vyšetřování při provalení skupinového násilí 14
III. Prevence záškoláctví 19
IV. Strategie předcházení školní neúspěšnosti 21
Formy a metody práce využívané při předcházení a řešení školní neúspěšnosti 22

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

I. Školní strategie prevence sociálně patologických jevů

Cíl:
Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti.
Preventivní výchovně vzdělávací působení musí být neoddělitelnou součástí výuky a života celé školy. Každodenní život školy musí mít takovou kvalitu, aby žákům umožňoval osvojit si kompetence zdravého životního stylu, které jsou nejúčinnějším preventivním nástrojem.

Zaměření prevence :

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje prioritně na

předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- záškoláctví,
- šikana, násilí,
- divácké násilí,
- kriminalita, delikvence, vandalismus,
- závislost na politickém a náboženském extremismu,
- rasismus, xenofobie,
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky - dále jen „UNL"),
- onemocnění HIV/AIDS a dalšími nemocemi šířícími se krevní cestou,
- poruchy příjmu potravy,
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)

rozpoznání a zajištění účinné včasné intervence zejména v případech:

- domácího násilí,
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání,
- ohrožování výchovy mládeže,
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

Formy používaných preventivní aktivit:

Specifická primární prevence - aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.
Jedná se o:

1. všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,
2. selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,
3. indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Nespecifická primární prevence - všeobecné aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Tento typ prevence je významný v kontextu aplikace různých efektivních a

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

vyhodnotitelných specifických programů.

Efektivní primární prevence - kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy v menších skupinách, vytváření dobrého klimatu ve třídě a skupině, především programy pomáhající odolávat žákům sociálnímu tlaku zaměřené na zkvalitnění komunikace, osvojování a rozvoj sociálně emočních dovedností a kompetencí, konstruktivní zvládání konfliktů a zátěžových situací, odmítání legálních a nelegálních návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí a sebehodnocení, posilování odvahy, stanovování realistických cílů, zvládání úzkosti a stresu apod.
Principy efektivní a vyhodnotitelné primární prevence jsou založeny na soustavnosti a dlouhodobosti, aktivnosti, přiměřenosti, názornosti, uvědomělosti.

Primární cílové skupiny

Žáci
Cílem působení v oblasti prevence rizikových projevů chování je žák:

- schopný dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí při vědomí všech alternativ
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi
- schopný říci, případně schopný nalézt pomoc pro řešení problémů
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek
- otevřený a pozitivně nastavený k sociálním vztahům
- aktivně přijímající zdravý životní styl (životospráva, sportovní a kulturní aktivity)

Pedagogičtí pracovníci
Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence je pedagog vzdělaný, kvalifikovaný, komunikativní, psychologicky a speciálně pedagogicky vybavený. Z těchto důvodů jsou do minimálních preventivních programů v jednotlivých letech zařazovány vzdělávací programy pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci):

- spolupracuje se školním metodikem prevence při zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Minimálního preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
- motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy,
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštnostech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

Sekundární cílové skupiny

Rodiče žáků
Cílem je aktivní zapojení rodiny i veřejnosti do prevence rizikových projevů chování, a to prostřednictvím dostatečného informování a aktivitami specificky zaměřenými na tuto cílovou skupinu.

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

Veřejnost
Důležité je i zapojení a spolupráce všech zainteresovaných subjektů jak resortu školství (PPP, SVP apod.), tak i resortů participujících a na primární prevenci spolupracujících (MPSV, MZ, MV, Policie ČR, OSPOD apod.).

<u>Školní metodik prevence</u>

Jeho cílem v rámci dlouhodobého školního preventivního programu je:
1. Budovat tým spolupracovníků
   - získat kolegy pro spolupráci
   - získat prostor pro eticko-osobnostní-psychologickou výchovu ve vyučovacích předmětech
   - zabezpečit vzdělávací aktivity pro sebe a ostatní pedagogy

2. Zajišťovat důležité informace - kontakty
   - vytvoření databanky s výše uvedenou problematikou /knihovna, videotéka/
   - vnější informační zdroje - webové stránky s danou problematikou
   - rozšiřování kontaktů na odborná pracoviště

3. Zajišťovat aktivní spolupráci s
   - odbornými pracovišti /PPP, AD centrum.../
   - s nadacemi, s organizacemi pro volný čas
   - s orgány státní zprávy/ městský úřad, úřad práce../

4. Zajišťovat propagaci a operativní činnost
   - tvorba nástěnky
   - distribuce informačních materiálů
   - informace na www stránkách školy
   - elektronická schránka důvěry - e-mailova adresa ŠMP pro cílové skupiny žáků, rodičů
   - informovat o konzultačních hodinách
   - provádění monitoring - zmapování situace v jednotlivých třídách vč. i rizikovým formám chování žáků (ankety, dotazníkové šetření, swot analýza, zodpovídají třídní učitelé)
   - řešit konkrétní problémy

5. Zajišťovat informační a propagační činnost pro rodiče
   - seznámení s preventivní strategií školy, se školním řádem
   - poskytnutí odkazů na média s ohledem na problematiku nežádoucího chování
   - možnost konzultace s odborníkem - poskytnutí adresáře služeb
   - podpora školních akcí s účastí rodičů

   1. Vést evidenci - vedení záznamů o činnosti
   2. Zajišťovat aktivity a programy pro žáky

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

II. Program proti šikanování

Program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 24 246/2008-6 a je součástí školního Minimálního preventivního programu. Je vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu.

Cíl programu

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Škola se zaměří na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky ve třídách i mezi žáky a učiteli, a to bez ohledu na to, zda zde k projevům šikany již došlo či ne.

Odpovědnost za plnění programu

- na tvorbě i realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci
- jeho koordinace je v kompetenci školního metodika prevence a výchovného poradce
- za plnění programu zodpovídá ředitel školy

Škola má povinnost předcházet všem náznakům násilí a šikanování. Šikanování v jakékoli formě a podobě nesmí být pracovníky školy akceptováno. Samotní pedagogičtí pracovníci nesmí svým jednáním s některými žáky a chováním vůči nim podněcovat zhoršování vztahů směřující k šikanování těchto žáků jejich spolužáky. Pedagogický pracovník musí projevy šikanování neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Teoretická část

Šikana je forma násilí (agrese), která ve škole ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání. Při jejím výskytu dochází k narušení pocitu bezpečí žáků a/nebo pedagogů.

Šikanování je agresivní chování dítěte, žáka/žákyně, studenta/studentky (dále v textu pouze „žák“) vůči jinému žákovi, případně skupině žáků. Jedná se o opakované (nikoliv nutně) chování, které je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně a/nebo sociálně. Šikana je charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoúčelností agrese.

Podoby šikany (MŠMT, 2016):

- **Přímá šikana** může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy, nevhodné doteky apod.) nebo nefyzickou, tj. verbální (např. vulgární nadávky, sexuálně nevhodný jazyk, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, kruté a zraňující komentáře na osobní vzhled nebo povahu, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy - agresor nutí oběť k různým nepříjemným činnostem a úkolům např. psát za někoho domácí úkoly, nosit a odevzdávat svačinu či kapesné atd.); nebo neverbální (tj. urážlivá gesta a zvuky, zírání, vysmívání se žákovi, používání zastrašujících nebo výhružných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, bouchání nebo házení předmětů, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek apod.).

- **Nepřímá šikana** má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má započít fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

izolování žáka, skryté ničení nebo krádeže osobních věcí, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařízení ze sexuálního obtěžování, ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

- Jednou z forem šikany je v současné době také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu například zakládání falešných profilů na jméno žáka s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com nebo facebook.com a jiné, prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka či příslušníků jeho rodiny, výhružné SMS nebo e-maily apod.

Stádia šikanování

1. *Zrod ostrakismu*: Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné" legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.
2. *Fyzická agrese a přetvrzování manipulace:* V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přetvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.
3. *Vytvoření jádra:* Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šiřitelé „viru" začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejníže, tedy ti „slabí".
4. *Většina přijímá normy:* Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem" přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě - aktivně se účastní týrání spolužáka a projevují při tom uspokojení.
5. *Totalita neboli dokonalá šikana:* Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování". Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře" a „otroky". Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

Zakrývací a protiúzdravný systém šikany

Pro toho, kdo se rozhodl poskytnout první pomoc při šikanování, je velmi důležité, aby znal léčky a „chytáky", které na něj čekají. Musí si být vědom, že do skrytého života nemocné skupiny je obtížné proniknout. Platí to zvláště pro čtvrté a páté stadium šikanování u starších dětí a mládeže.

- Od oběti lze těžko získat podrobnější a často i objektivní informace
- Agresoři často úporně a vynalézavě lžou, používají falešné svědky a nutí oběti ke lhaní nebo odvolání výpovědi
- Pro ostatní členy nemocné skupiny je příznačný strach vypovídat, chápou to jako „donášení"
- Některé rodiče agresorů chrání své děti za každou cenu
- Některé rodiče oběti se obávají spolupracovat při vyšetřování
- Při některých typech pokročilých šikan pedagogové chrání vůdce agresorů a nevědomě brání vyšetřování

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

Agresoři

- I. typ: Hrubý, primitivní, impulzivní, se silným energetickým přetlakem, kázeňskými problémy narušeným vztahem k autoritě, nikdy zapojený do gangů páchajících trestnou činnost. Vnější forma šikanování: šikanuje masivně, tvrdě a nelítostně, vyžaduje absolutní poslušnost, používá šikanování cíleně k zastrašování ostatních. Specifika rodinné výchovy: Často výskyt agrese a brutality rodičů - jako by agresoři násilí vraceli nebo ho napodobovali.
- II. typ: Velmi slušný, kultivovaný, narcisticky šlechtěný, sevřený, zvýšeně úzkostný, nikdy i se sadistickými tendencemi v sexuálním smyslu. Vnější forma šikanování: Násilí a mučení je cílené a rafinované, děje se spíše ve skrytu, bez přítomnosti svědků. Specifika rodinné výchovy: Časté uplatňování důsledného a náročného přístupu, nikdy až vojenského drilu bez lásky.
- III. typ „Srandista": optimistický, dobrodušný, se snadnou sebedůvěrou, výmluvný, nezřídka oblíbený a vlivný. Vnější forma šikanování: šikanuje pro pobavení sebe i ostatních. Patrná snaha zdůraznit „humorné" a „zábavné" stránky. Specifika rodinné výchovy: Nezaznamenal jsem významnější specifika. Pouze v obecnější rovině je přítomna citová subdeprivace a absence duchovních a mravních hodnot v rodině

Oběti

Těmi šikaňdá skupina si najde nějakou menší oběť a kritéria jsou velmi rozmanitá. Nikdy není důležité, jaká oběť vlastně je, výběr je naprosto nahodilý. Při troše smůly se může stát kterékoliv dítě. Přesto na školách existují typické oběti, které jsou opakovaně týrané. V žádném případě to nejsou defektní jedinci. Jsou to pouze nejslabší ze slabých. To znamená, že vůbec neumějí skrývat strach a využívat strachu druhých.

Nejsilnějším „magnetem" chronicky šikanovaných obětí je jejich příliš viditelná bojácnost a zranitelnost, které bývají v důsledku předcházejících zkušeností z vymývání mozku vystupňovány do krajnosti. Důležitá je i jejich vrozená slabá reaktivita v zátěžových situacích.

Na rozdíl od agresorů ve stresech ztrácejí hlavu, propadají panice, hrůze, malomyslnosti, výčitkám svědomí, přílišné sebekritičnosti. V tomto smyslu žáci, kteří jakoby přitahují násilí, nemusejí být vždycky fyzicky slabí, nemusejí mít tělesný handicap. Zpravidla však bývají méně zdatní než agresoři. Nikdy se stane oběť chlapec, který by mohl skály lámat, ale psychicky je zcela bezbranný. Jakýkoliv náznak agrese a měření sil ho viditelně vystraší. Od začátku se nedokáže vzepřít ústrkům. Přítom jeho chování k dospělým se nemusí jevit jako bojácné. Je třeba snaživé až vtíravé, nikdy i halasné a může u pedagogů vyvolávat nevoli a nikdy i nepřiměřenou přísnost.

Nepřímé znaky šikanování

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do muštva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se nikdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo zneužité, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

výmluvy
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

(Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přizpůsobovací konflikty nejsou vzácností!)

Přímé znaky šikanování
- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.
- Žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděností, odmlouvání učitelům apod.

Znaky šikanování projevující se mimo školu
- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště tehdy když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, příčemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči i rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

Při řešení by se škola měla vyvarovat těchto nevhodných postupů:

- přehlížení, bagatelizací agresivního nebo násilného chování,
- odkazování na to, aby si oběť svoji situaci řešila sama, ať postavila se jím,
- nucení žáků, aby veřejně řekli, co viděli nebo se veřejně dohned na místě domlouvali,
- vedení rozhovoru s žákem o situaci před ostatními žáky, vedení rozhovorů žáků zapojených do šikany společně,
- nedostatečného vyhodnocení závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu,
- emotivního řešení problému (k řešení problému je třeba přistupovat věcně),
- agresivního řešení problému (např. násilím),
- příliš autoritativního řešení (např. zastrašováním nebo vyhrožováním), což může vést spíše ke zhoršení situace, případně ke skrytějším formám šikany, nebo i k jinému rizikovému jednání,
- předjímání recidivy útočníka,
- řešení i méně závažného rizikového chování v součinnosti s policií (zbytečná kriminalizace útočníka),
- automatického obviňování oběti (sekundární viktimizace),
- vyhýbání se problematickým aktivitám jako zdrojům budoucí šikany.

<u>Program proti šikanování</u>

Prevence

- Žáci ZŠ se účastní poznávacích a stmelovacích aktivit na začátku nového školního roku, škola je specifická tím, že ji navštěvují žáci s přiznanými PO a již prošli poradenským systémem. Často přichází z jiných základních škol hlavního vzdělávacího proudu a nyní si musí najít své místo v novém kolektivu. Pokud je žák přeřazen v průběhu školního roku, i v tomto případě jsou zařazeny poznávací a stmelovací aktivity.
- Pedagogové jsou proškoleni o šikaně a způsobu řešení, mají k dispozici tištěnou formu Programu i krizového plánu. Oba dokumenty jsou umístěny na www školy. Na nástěnce jsou aktuální informace pro žáky, žáci mají k dispozici literaturu.

Všichni pedagogičtí pracovníci:

- kladou důraz na vytváření pozitivních mezilidských vztahů a prostředí vyvolávající pocit bezpečí u žáků, vedou žáky k respektování individuality každého jednotlivce, podporují jejich sebevědomí, vedou žáky k sebeúctě a k otevřené komunikaci, k osvojení si norem slušného chování,
- posilují komunikační dovednosti a sociální kompetence žáků, zvyšují jejich schopnost řešit, popřípadě se vyrovnávat s problémy a konflikty, umět požádat jasně a vhodně o pomoc, adekvátně reagovat na nejrůznější podněty, na kritiku apod.,
- posilují právní vědomí žáků, úctu k zákonům, vedou je k odpovědnosti za své jednání,
- snaží se být žákům příkladem, spolupracují s rodiči, vzdělávají se v oblasti sociálně patologických jevů,
- věnují zvýšenou pozornost netypickým projevům chování žáků nebo výrazně zhoršenému prospěchu či podezřele omlouvané absenci žáků tak, aby byly problémy včas zachyceny a tím zabráněno vážnějším dopadům, informují o těchto případech TU (případně VP nebo ŠMP, nebo vedení školy),
- vedou žáky k využívání poradenských služeb ve škole, případně služeb odborníků v případě problémů.

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

Školní metodik prevence (ŠMP):

- koordinuje plán proti šikanování a následně s programem proti šikanování seznámí všechny pedagogické pracovníky,
- spolupracuje s TU, VP a vedením školy při řešení krizových situací,
- spolupracuje s okresním metodikem prevence, zdravotnickými zařízeními nebo psychology, Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí a mládeže, Renarkonem,
- podílí se na aktivitách v rámci prevence šikany.

Výchovný poradce (VP):

- spolupracuje s ŠMP při vytváření programu proti šikanování,
- spolupracuje s ŠMP, TU a vedením školy při řešení krizové situace.

Třídní učitelé (TU):

- na začátku školního roku informují žáky i rodiče, na koho se obrátit při problémech ve škole (TU, ŠMP, výchovný poradce, vedení školy), ale i mimo školu,
- seznámí na začátku roku žáky i rodiče s programem proti šikaně (zápis v třídní knize, třídní schůzky),
- řeší okamžitě projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s výchovným poradcem a ŠMP)
- v průběhu školního roku diskutují se žáky o slušném chování i pozitivních mezilidských vztazích.

Rodiče:

- v případě podezření na šikanu týkající se nejen jejich dítěte, ale i ostatních spolužáků, informují TU nebo jiného pedagoga, ŠMP, VP nebo přímo vedení školy,
- spolupracují se školou při řešení problému
- vzdělávají se v dané oblasti
- spolupracují s PPP či jinými odbornými pracovišti v případě problémů.

Společný postup při řešení šikanování

Jedním z elementárních opatření k ochraně dětí před násilím je domluva pedagogů jak postupovat při řešení výchovně náročných - krizových situacích, v našem případě při šikanování.

Prvním krokem je schopnost rozpoznat, zda se v dané situaci jedná o počáteční nebo pokročilé stádium vývoje šikany. Postup řešení musí být přizpůsoben vývojovému stádiu onemocnělé skupiny. Počáteční stádium zahrnuje první, druhý a třetí stupeň vývojové destrukce, kdy normy, hodnoty a postoje vůči šikanování ve skupině nejsou přijaty většinou. Pokročilé onemocnělé, tedy čtvrtý a pátý stupeň šikanování, kdy normy, hodnoty a postoje vůči šikanování byly přijaty většinou či dokonce všemi nebo témě všemi členy skupiny.

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

Charakteristické projevy pro jednotlivá stádia vývoje skupiny

	Počáteční stadium	**Pokročilé stadium**
Chování oběti	Pomůcnůotevřenůmluví o tom, co se jim stalo a kdo je šikanoval.	Je patrná ustrašenost, nechtějí prozradit, kdo jim ublížil. Někdy zdůvodňují zranění bizardním způsobem.
Spolupráce svědků	Vyjadřují nesouhlas se šikanováním a bez většího strachu vypovídají.	Odmítají vypovídat, tvrdí, že nic neviděli a neslyšeli. Obě as přiznávají, že nesmějí nic říct. Výpověď působí podezřele.
Vztah svědků k agresorům	Násilí nepopírají a vyjadřují vůči i němu výhrady.	Násilí bagatelizují nebo popírají.
Vztah ostatních žáků k násilí ve třídě	Projevují soucit s oběťí a porozuměním neférovosti ubližování silných slabým.	Oběť je kritizována a znevažována. Často je obviněna, že si za to může sama.
Vztah žáků k oběti	Agresoři nejsou vnímáni jednoznačně pozitivně, jejich okolí se to nebojí vyjádřit.	Oceňují, chválí a brání agresory, případně pro něhledají polehčující okolnosti.
Atmosféra ve třídě	Malá soudržnost, nespolupráce, omezená svoboda projevu a názoru. Atmosféra je vždy ještě „živá".	Těžká atmosféra strachu, napětí a nesvobody. „Špatně se tu dýchá".

Krizový plán pro řešení šikany
Při podezření na šikanu, nebo oznámení šikany některým s žáků

1. Izoluji oběť od agresora, případně agresora od zbytku třídy
2. Kontaktuji ředitele školy (příp. zástupce ředitele školy), třídního učitele a metodika prevence
3. Další šetření vede skupina složená s ředitele školy (příp. jeho zástupce), třídního učitele, výchovného poradce, ŠMP

Další postup při řešení šikany:

Strategie vyšetřování u počátečního stadia šikany
U běžných šikan jsou všechny kroky strategie nezbytné, žádný z nich nelze úplně vynechat. Posádí je stálé, kromě čtvrtého kroku zaměřeného na zajištění ochrany oběti. Ten není pevný a lze ho podle potřeby měnit. Úkolem strategie první pomoci je zmapování symptomů čili vnějšího obrazu šikanování. V praxi to znamená, že musíme nalézt odpovědi na následující otázky:

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

- Kdo je oběť, popřípadě kolik je obětí?
- Kdo je agresorem, popřípadě kolik je agresorů?
- Kdo z nich je iniciátor, kdo je aktivní účastník šikanování a kdo je oběť i agresorem?
- Co, kdy, kde a jak dělali agresoři konkrétním obětem?
- K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
- Jak dlouho šikanování trvá?

Rozhovor s informátory a oběťmi: Prvním krokem vyšetřování je rozhovor s informátory a oběťmi o vnějším obrazu šikanování. V případě, že nejdříve hovoříme s informátorem, například s odvážným kamarádem nebo rodičem jednoho z týraných žáků, následují ihned rozhovory s oběťmi (ne s podezřelými pachateli!).

Nalezení vhodných svědků: Ve spolupráci s informátory a oběťmi uděláme druhý, nesmírně důležitý krok. Vytipujeme čtyři skupiny, které budou ochotni pravdivě vypovídat.

Individuální, případně i konfrontační rozhovory se svědky (nikoliv konfrontace oběti a agresorů!): Většinou postačí, když mluvíme s jednotlivými žáky. Vyskytnou-li se těžkosti, lze uskutečnit doplňující a zpřesňující rozhovory nebo konfrontaci dvou svědků.

Zajištění ochrany oběti: Posádí čtvrtého kroku není pevně dáno. Nikdy je totiž jasné hned na počátku, že je oběť v bezprostředním ohrožení, a je nutné ji bezodkladně ochránit. Je to například tehdy, když nám informátor prozradil, že agresoři budou čekat na oběť před školou. Při následném rozhovoru s obětí se domluvíme a zajistíme jí bezpečný odchod domů.

U počátečních stadií šikanování nejsou většinou mimořádná bezpečnostní opatření zapotřebí. Oběť se nesmí nikdy ponechat svému osudu. (V některých mimořádných případech je nutné dlouhodobě uvolnit oběť ze školy nebo jí zajistit okamžitý přechod na jinou školu. To se však týká obvykle pouze pokročilých šikan.)

Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi: Je to vždy poslední krok ve vyšetřování. Musíme být dobře připraveni, jinak je to ztráta času. Dokud neznáme vnější obraz šikanování a nemáme shromážděné důkazy, nemá smysl s agresory mluvit. Všecko zapřou a podezření vyvrátí nebo zpochybní. Hlavně však dostanou „echo", že někdo „bonzoval", což vede k „zametení stop", a je reálné nebezpečí, že se agresoři pomstí podezřelým z „bonzování". Hlavní význam rozhovoru spočívá v paralyzování jejich agrese v čase i bližším! To znamená, že setkání slouží k tomu, abychom agresory okamžitě zastavili a ochránili jejich oběti, ale i je samé před následky jejich činů. Většinou se dá použít princip „přitlačení ke zdi". Například je upozorníme, že při jakémkoliv náznaku šikanování budou okamžitě vyloučeni, případně to bude ohlášeno policii apod. Zároveň zdůrazníme, že k jejich snaze napravit situaci bude přihlédnuto ve výchovné komisi. Důležitost rozhovoru pro odhalování pravdy je většinou zanedbatelná. Pouze nikdy ho lze využít pro doplnění a potvrzení informací, a to buď svalováním viny jednoho agresora na druhého, nebo konfrontací jejich výpovědí.

Strategie vyšetřování u pokročilého stadia šikany

Pro vyšetřování pokročilé šikany využijeme stejnou při krokovou strategii uvedenou výše. Musíme však počítat s tím, že vyšetřování pokročilých šikan vyžaduje vysoce odborné a psychologicky „tvrdé" postupy, protože organizovaný odpor proti rozkrytí bývá mimořádně silný. Všichni nebo téměř všichni lžou a zapírají. Běžné jsou křivé výpovědi a falešné

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

svědkové. Zde je nutné tvořivě používat metody z kriminalistického výslechu a speciální (skryté a nepřímé) diagnostické metody, zaměřené na vztahy a postoje žáků a na ověřování pravdivosti výpovědí. U dokonalých šikan především u adolescentů (pátý stupeň vývoje, prorůstání parastruktury s formální strukturou, tlak agresorova gangu), kde je vážné podezření na páchání trestné činnosti, je nutné uplatnit „nejtvrdší" taktiku. Jinak není šance agresory usvědčit. Kategorickým imperativem však je respektování mravních principů! V případech, kdy je oběť v nebezpečí života a hrozí ovlivňování svědků, bývá na místě uvalení vazby na podezřelé agresory a jejich konfrontace. Výslech musí být perfektně připraven. Je nutné mít zmapovaný skrytý život skupiny prostřednictvím speciálních sociometrických metod a nejslabších článků v řetězu falešných svědků. Odborným postupem vždy alespoň orientačně objasníme situaci. Dozvíme se, jak to se šikanováním je.
Objeví se nám však může stát, že vzhledem k protřelosti a ofenzivní obraně agresorů i jejich rodičů nelze dosáhnout spravedlivého potrestání, případně narovnání. Při otevřeném střetu před soudem, případně před nadřízeným orgánem by poznatky neobstály, protože je nelze z různých důvodů dokázat. Znalost skrytého života skupiny má i v těchto situacích svou důležitost. Umožňuje zachránit oběť a alespoň částečně pedagogicky řídit onemocnělou skupiny. Při dobré spolupráci se školou je například iniciátor šikanování z „organizačních" důvodů přeřazen do vedlejší třídy a se skupinou se praktikuje celková nebo alespoň dílčí léčba.

Strategie vyšetřování při provalení skupinového násilí
Strategie vyšetřování při pokročilé šikaně vychází ze strategie pro stadia počáteční, která je všeobecně účinná. Nicméně pokročilé stadium vyžaduje některé nutné úpravy ve strategii a taktice vyšetřování. Při krokovou strategii doladíme a přidáme k ní tzv. počáteční kroky, k nimž patří překonání šoku pedagoga, bezprostřední záchrana oběti a zvláštní organizační opatření, a uplatníme ji nikoliv pouze u vybrané části, ale u celé třídy.
Objeví se nám však může stát, že vzhledem k protřelosti a ofenzivní obraně agresorů i jejich rodičů nelze dosáhnout spravedlivého potrestání, případně narovnání. Při otevřeném střetu před soudem, případně před nadřízeným orgánem by poznatky neobstály, protože je nelze z různých důvodů dokázat. Znalost skrytého života skupiny má i v těchto situacích svou důležitost. Umožňuje zachránit oběť a alespoň částečně pedagogicky řídit onemocnělou skupiny. Při dobré spolupráci se školou je například iniciátor šikanování z „organizačních" důvodů přeřazen do vedlejší třídy a se skupinou se praktikuje celková nebo alespoň dílčí léčba.

<u>Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.</u> Podstatným společným rysem při odhalení skupinového násilí je totální bezmoc pedagoga. Nejvhodnější postup lze charakterizovat jako láska, soucit a odvaha. V prvé řadě musíme mít soucit s utrpením bližního a zaměřit svou pozornost na záchranu oběti. Je nutná i notná dávka sebedůvěry k překonání prvního pocitu bezmoci. Učitel, který se vrhne přímo k oběti, může být rozvážnějšími žáky i udeřen. Nějaký účinný způsob k zastavení násilí se však musí najít. Z právního hlediska je důležitá podstatná okolnost - zásah učitele je nutnou obranou oběti, která se nachází v ohrožení života. Tak je třeba jednání posuzovat. Prakticky to znamená, že když učitel například razantně oddělí odtrhne agresora od oběti a on spadne a poraní se, potom sice dojde k prošetření, ale není zahájeno trestní řízení.

<u>Zalarmovat další pedagogy a domluvit se s nimi o spolupráci při vyšetřování</u> Podobné situace jsou natolik závažné, že je na místě, aby učitelé přerušili vyučování a domluvili se, kdo a co bude dělat. Osvědčilo se povětšině některého ze žáků dozorem ve třídě, ze které učitel odešel na pomoc kolegovi. Podstatné je, aby pedagog, který šikanování odhalil, nenechal žáky ani na chvíli bez dozoru. Předpokládá se, že koordinátorem vyšetřování bude metodik prevence.
<u>Zabránit domluvě na křivé skupinové výpovědi</u>

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

Nejjednodušší způsob, jak zabránit domluvení a ovlivnění svědků, je zajistit průběžné hlídání celé třídy některým z učitelů. Těm žákům nedovolí komunikovat mezi sebou a v rámci možností s nimi realizuje nějaký program.

Pokračovat v pomoci a podpoře oběti

V případě vážnějšího zranění žáka okamžitě zajistíme lékařskou pomoc. Potom co nejdříve informujeme rodiče oběti. Nejeví-li oběť známky zranění, poskytneme jí podpůrnou péči. Především se snažíme utišit její panickou hrůzu a pokoušíme se navodit pocit bezpečí a ochrany. Je-li to možné, krátce se oběti zeptáme, co se ve třídě stalo a kdo jí ublížil. Používáme otázky ke zmapování vnějšího obrazu šikanování. Pro jistotu vždy zabezpečíme co nejrychlejší posouzení zdravotního stavu lékařem. Návazně potom zprostředkujeme psychoterapeutickou pomoc

Ohlásit celou věc policii
Důležitou věcí, a to hned na počátku, je ohlášení brutálního násilí policii. Je to oznámení trestného činu a naše občanská povinnost. Pro výchovnou pomoc je však zásah policie málo významný. Činnost policie jde prakticky mimo školu. Orgán činný v trestním řízení nikomu z vedení školy není povinen sdělovat výsledky svého šetření: Nezřídka případ po krátké době uzavře pro nedostatek důkazů.

Vlastní vyšetřování
Opírá se o zásady při krokové strategie pro počáteční stadia. Víme však, že jde o pokročilou šikanu. Počítáme tedy s organizovaným odporem proti rozkrytí, kdy všichni nebo téměř všichni budou lhát a zapírat. Proto je mimořádně důležité zabránit domluvě pachatelů a zinscenování křivé skupinové výpovědi. Nesmíme propást výhodu okamžitého vyšetřování, kdy agresoři a jejich nohsledi nejsou domluveni.
Důležité je najít nejslabší článek řetězu nespolupracujících svědků. Vzhledem k pokročilosti šikany se nevyhneme technice konfrontace. Bezpodmínečně nutné je jeho dokončení týž den, kdy k provalení šikany došlo. Znamená to, že musíme stihnout mluvit se všemi žáky. Úkolem vyšetřování je zmapování vnějšího obrazu šikanování, k němuž je rozpracován přehled konkrétních otázek (viz bod 6.2.1.)

V rámci první pomoci při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách je nutné spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko- psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

Náprava situace
Jakmile je vyšetřování šikany dokončeno a víme, co jsme potřebovali vědět, přistoupíme ke druhé části úkolu - nápravě. Vyšetřování, byť úspěšné, samo o sobě nemá zásadnější vliv na změnu situace, i když vyšetřování se vždy do určité míry prolíná s nápravou. Pro první pomoc lze použít dvě zásadně odlišné metody.

Metoda vnějšího nátlaku

Vnější nátlak neboli metoda restrikce je v pedagogické praxi hojně využíván. Při první pomoci má metoda vnějšího nátlaku své pevné místo, nesmějí se však při ní dělat hrubé chyby často dělje. Záměr je prostý - přinutit trestem a strachem viníky k zastavení agresivního chování a k dodržování oficiálních norem. Metoda akcentuje ochranu skupiny jako celku. Minimálně přihlíží k preventivně výchovným potřebám jednotlivců. Potřeba razantnosti a potřeba zajistit bezpečí všem ohroženým vyžaduje, aby metoda zahrnovala tyto tři součásti:

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

I. Individuální nebo komisionální pohovor

Předpokladem konání pohovoru s agresory a jejich rodiči je úspěšné dokončení vyšetřování případu. Bez solidní diagnostiky ztrácí jednání smysl a nezřídka se z nepřipraveného rozhovoru, kdy se teprve dokazuje účast na šikanování, stává fraška. U zárodečných podob šikanování u dětí často postačí vyvinout pedagogický nátlak mezi "čtyřma očima". Ve vážnějších případech počátečních a rozhodně vždy u pokročilých stadií je potřebné uplatnit nátlak prostřednictvím komisionálním pohovoru. Pohovor by měl obsahovat následující body:

- Seznámení rodičů s problémem
- Postupné vyjádření všech pedagogů
- Vyjádření žáka
- Vyjádření rodičů
- Rozhodování komise za zavřenými dveřmi
- Seznámení rodičů a žáka se závěrem komise

Opatření

Výchovná komise má k dispozici pro potrestání agresorů tato opatření:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele)
- převedení do jiné třídy
- v případě potřeby lze zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků
- v mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu
- Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

II. Oznámení o potrestání agresorů před celou třídou

Druhou nezbytnou součástí nátlakové metody je informování žáků celé třídy o závěru výchovné komise. Úkolem pedagoga je přesvědčit žáky, že pracovníci školy dokážou spolehlivě zajistit ochranu slabých před silnými a respektování kázeňských norem školy. U pokročilých šikan nepřináší zásadní výchovný účinek. Svůj význam má však i zde a nelze ho vynechat. Škola tím vyjadřuje jednoznačné a pevné stanovisko: šikanování nebude trpěno! Viníci budou při odhalení potrestáni! U počátečních stadií oznámení o potrestání agresorů plní svůj účel - nastoluje přinejmenším krátkodobě bezpečné vztahy mezi žáky. Sdělení verdiktu může být strohé a úderné, ale zrovna tak se může odehrávat formou rozmluvy a diskuse.

III. Ochrana oběti

Poslední nezbytnou součástí metody nátlaku je zajištění ochrany oběti. Po vyšetření a potrestání agresorů ji nelze ponechat svému osudu s odůvodněním, že je vše vyřešeno. Není tomu tak, neboť příčiny onemocnění skupiny nebyly odstraněny, šikanování může opět začít růst. Proto musí být zabudována do skrytého života skupiny bezpečnostní pojistka, která pedagoga okamžitě varuje při hrozícím nebezpečí. Bezpečnost oběti může být zajištěna některým z následujících způsobů:

- osobní setkávání s obětí v nějakém rozumném intervalu
- setkáváním pedagoga s loajálními informátory
- stanovením ochránců oběti (ze třídy nebo z vyšších ročníků)

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

- intenzivním sledováním situace, včetně docházky dětí
- zprostředkováním péče v odborném zařízení a udržováním kontaktu s jeho pracovníkem
- vytvořením „horké linky" s rodiči.

Metoda usmíření

Druhou možností jak poskytnout první pomoc (avšak pouze v přísně vymezených případech) je metoda usmíření. Místo donucení k vnější poslušnosti se tu sleduje vnitřní proměna vztahů mezi dětskými a agresory. Potrestání se nekoná, místo toho nastupuje řízené společné hledání nápravy v neformální atmosféře. O změnu se usiluje prostřednictvím sdílení odlišných pocitů jednotlivých aktérů a podporováním schopnosti agresora vcítit se do dětí, mít s ní soucit a pochopit její utrpení. Pokouší se nikoliv v celé, ale ve zjevně nemocné části skupiny změnit vztahy, především mezi dětskými a agresory, k lepšímu. Metoda poskytuje překvapující nápravné možnosti.
Její použití je ovšem omezené. Jednoznačně má podle mého názoru své místo při nebrutálních formách prvního a druhého stadia šikanování u dětí mladšího školního věku. Za příznivých okolností, kdy dětí nehrozí další trauma a agresor vykazuje ochotu své chování změnit, má své opodstatnění i u mírných forem vyšších poučitelních stadií, a to u dětí i mládeže. Zda je metoda usmíření skutečně vhodná pro daný případ, musíme jednotlivě prověřit prostřednictvím „pojistek" zabudovaných ve druhém a třetím kroku následujícího metodického postupu.

Nejnutnější diagnostika: V prvé řadě provedeme diagnostiku vnějšího obrazu a odhad vnitřního vývoje šikanování. K vyšetřování použijeme pouze první tři kroky výše uvedené strategie:

- rozhovor s informátory a dětskými
- nalezení vhodných svědků
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky

Rozhovor s dětmi: Následuje přípravný a rozhodovací rozhovor s dětmi. Informujeme ji, že již víme všechno, co potřebujeme, abychom provedli nápravu. Vysvětlíme jí, že je to možné udělat dvěma způsoby. Jeden je potrestání a druhý společná domluva a usmíření. Průběh druhého způsobu krátce vysvětlíme. Potom spolu zvažujeme, který způsob je vhodnější. Další krok následuje pouze v případě souhlasu dětí.

Rozhovor s agresory: Setkání s agresory je pro nás poslední pojistkou správného rozhodnutí o volbě metody. Slouží pro posouzení možností náhledu, empatie a emoční korektivní zkušenosti agresoru. V případě, že je tu určitá otevřenost ke změně, agresoři nejsou zarputilí, je jim rovněž nabídnuta domluva a usmíření s dětskými. Při jejich souhlasu následuje společné setkání. Postoj agresora si můžeme pomocně dobře ověřit například použitím techniky neodeslaného dopisu dětí.

Společné setkání a hledání nápravy: Kromě agresora a dětí se usmíření účastní podle potřeby a možností i další žáci. Závažným úkolem je vybrat co nejpříznivější konstelaci skupiny, aby se nápravy skutečně dosáhlo. Když je to v zájmu věci a je to možné, vždy pozveme žáky, kteří sympatizují s dětmi, a další pozitivní třídní autority. Cílem setkání je dovést účastníky k porozumění problému, společnému hledání nápravy a usmíření.

Program minimální celkové léčby

Na nápravě situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina). Bez léčby při in na úrovni skupinového mechanismu nelze totiž zabránit, aby se

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

šikanování neopakovalo. Zaměříme tedy pozornost na způsob nápravy, kterou je léčba celé skupiny.

Rozkrytí vztahů ve skupině
Do skryté organizace nemocné skupiny lze proniknout dvojím způsobem a to prostřednictvím diagnostiky dynamické nebo diagnostiky testové. Oba způsoby je vhodné využívat společně, neboť se dobře doplňují. Dynamická diagnostika:

- Pohybové sociogramy a malé sociometrie
- Práce s osobním teritoriem
- Arteterapie zaměřená na orientaci ve vztazích ve skupině
- Pohybové testy osobnosti, sociologické sondy ve třídě
- řešení morálních dilemat, modelových a zátěžových situací Testová diagnostika:

Z testů nám slouží ke zmapování situace ve skupině zejména sociometrie, která mění sociální vztahy uvnitř malé skupiny, kde se členové bezprostředně znají.

Základní intervenční program
Základní intervenční program je určený pro celkovou léčbu skupin s pokročilým stadiem šikanování. Jeho léčebná síla by měla zvládnout až nejobtížnější případy pokročilého (třetího) stadia. Lze tedy jeho strukturu v zásadě úspěšně použít i pro terapii nižších stadií. V tomto smyslu je program univerzální. Cílem intervenčního programu je zastavení sebedestrukce a nastartování sebeuzdravného procesu skupinového organismu. Úsilí je napřeno na vnitřní proměnu vztahů ve třídě a posílení imunity proti případnému opakování šikanování. Hlavní součásti intervenčního programu:

- třídní setkávání zaměřené na práci se skupinovou dynamikou
- základní komunitní pravidla
- specifická pravidla - třídní charta proti šikanování
- spoluspráva

Základní intervenční program může být použit samostatně jako jednorázový minimální zákrok nebo - to je výhodnější, jako začátek celoroční komunitní práce se třídou.

Ochranný režim
Účinný ochranný režim před šikanováním má celoškolní působnost. V obecné rovině do něj patří zejména dvě základní věci: školní řád a dozory učitelů.
Školní řád
Ve školním řádu jsou zakotveny základní pravidla pro chování žáků mezi sebou a žáků a pedagogických pracovníků. Jsou jasně stanoveny postihy, které lze udělit (viz Školní řád SZŠ a ZŠ Tišnov).

Účinné dohledy
Dále účinným bodem prevence šikany jsou pedagogické dohledy ve všech prostorách školy (chodby, šatny, jídelna, školní hřiště) v době mimo vyučovací hodiny a kontrola rizikových míst. Rozpis dohledů o přestávkách stanovuje zástupce ředitele školy. Jsou k dispozici ve všech prostorách školy. Pedagogičtí pracovníci jsou seznámeni s povinnostmi vyplývajícími z dohledu o přestávkách. Dohled nad žáky v průběhu vyučovacích hodin provádí vyučující, na školou konaných akcích pak stanovený dohled.

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

III. Prevence záškoláctví

Program na prevenci záškoláctví vychází z těchto materiálů: Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka školy. Absenci omlouvá pověřený pedagogický pracovník (nejčastěji třídní učitel) na písemnou žádost zákonného zástupce nezletilého žáka, nebo plnoletého žáka. Zásady omlouvání absence jsou uvedeny ve Školním řádu.

Doporučené postupy a metody z hlediska pedagoga
Přesně stanoveno viz. Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Č.j.: 10 194/2002-14)
Záškoláctví bývá často nepřiměřenou formou řešení konfliktních situací v rodině, ve škole či ve výchovných institucích, přičemž k němu mají sklon zejména děti, které se subjektivně cítí neúspěšné, nezařazené ve skupině nebo prožívají úzkost a strach v prostředí, ve kterém se pohybují.
Jedním z hlavních úkolů pro učitele, rodiče, případně i pro psychology je vyšetření příčin záškoláctví. Ty jsou různé a nelze doporučit jediné, univerzální řešení.
Náprava již rozvinutého záškoláctví bývá velmi obtížná, proto by měla být jeho předcházení věnována maximální pozornost. Prvním krokem k nápravě je problém vlastní rozpoznat a porozumět individualitě dítěte. Nezbytnou podmínkou pro hledání účinných strategií k postupnému překonávání vzniklých obtíží je spolupráce rodičů, učitele a i poradenských pracovníků školy. Chceme-li zvolit správný způsob pomoci a integrovat žáky zpět do školy, musíme vzít v úvahu rozdíly mezi záškoláky a dětmi odmítajícími školu. Doporučujeme následující postup s ohledem na cílovou skupinu, se kterou pracujeme.

Kontakt s dítětem:
- nutné komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování
- hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování dítěte
- nezjišťovat vinnou stránku problému, ale jak ho dítě prožívalo
- zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď
- společně hledat cesty k nápravě
- má-li dítě dobrou vůli chovat se lépe, připravit mu pro to podmínky v rodině i ve škole /tato dobrá vůle nesmí být promarněna/

Rodiče:
- vyjádřit porozumění jejich emocím
- vést je v komunikaci k oddělování osobnosti dítěte od jeho konkrétního chování
- přeznačkovávat chování k dítěte /způsob komunikace mění vnitřní postoj/
- vést k porozumění motivaci chování dítěte
- soustředit se na to, co rodiče mohou nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace
- na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto
- dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují případně k hledání dalších možností

Učitelé:
- způsob komunikace o dítěti shodný jako při komunikaci s rodiči

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

- vysvětlovat motivaci chování dítěte v souvislosti s rodinným prostředím a výchovným přístupem rodičů, aby učitel mohl chování dítěte hlouběji chápat
- vést k dlouhodobé podpoře dítěte, které má snahu zlepšit svoje chování, nebrat to jako samozřejmost, ale oceňovat, povzbuzovat

Postup při řešení záškoláctví:
O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje. Při zvýšené omluvené nepřítomnost prověřuje její věrohodnost. Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.
Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence, zástupce rady školy (pokud byla zřízena), popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
Pokud žák řádně neplní povinnou školní docházku, může mu být uloženo některé z výchovných opatření, o nich pojednává § 31 školského zákona. Výchovným opatřením v systému základního vzdělávání je speciálně vymezována Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 17. Pokud žák poruší povinnosti stanovené školním řádem, lze mu podle závažnosti tohoto provinění uložit napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele nebo důtku ředitele. Pravidla pro jejich ukládání stanoví školní řád. (Tato opatření zpravidla předcházejí před snížením stupně z chování.) Třídní učitel oznamuje uložení důtky třídního učitele řediteli školy. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání na pedagogické radě. Uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody se neprodleně oznámí žákovi a jeho zákonnému zástupci.
Zaznamenává se do dokumentace školy (do katalogových listů).
V zájmu zjišťování příčiny záškoláctví žáka a jejího odstranění může ředitel požádat o spolupráci odborníky z oblasti pedagogicko-psychologického poradenství, popř. orgány sociálně-právní ochrany dětí.
V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) orgánu sociálně právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají **kurátoři pro děti a mládež**. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. V případě další neomluvené absence je možné ve spolupráci s OSPOD řešení ve spolupráci s Policií ČR (Trestné činy proti rodině a dětem)

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

IV. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 sb.

Školní neúspěšnost je situace, kdy má žák špatný prospěch a tento fakt nesouvisí s intelektovými schopnostmi žáka. Výkon žáka může být snížen nízkou sebedůvěrou, negativním sebehodnocením či postojem ke škole a emočními či rodinnými problémy.

Za školní neúspěšnost v naší škole považujeme situace, kdy:

a) se žákův prospěch v předmětu nebo ve více předmětech výrazně zhorší o 2 stupně (nebo více) ve čtvrtletí nebo pololetí,
b) žák ve čtvrtletí nebo pololetí neprospívá v jednom předmětu nebo ve více předmětech

Situaci řeší:

- vyučující předmětu či informují zákonné zástupce a třídního učitele, navrhují opatření,
- třídní učitel či zajišťuje společné schůzky vyučujících a zákonných zástupců, pořizuje zápis ze schůzky, rozhoduje o potřebě
- vypracování plánu pedagogické podpory (PLPP),
- výchovný poradce či účastní se jednání se zákonnými zástupci žáků a třídními učiteli
- školský metodik prevence či zajišťuje preventivní aktivity ve spolupráci s vyučujícími, výchovnou poradkyní a žáky.
- ředitel školy (zástupce ředitele školy) či vede evidenci žáků ohrožených neprospěchem (ve čtvrtletí, pololetí), v případě nutnosti zajišťuje opatření.

S žáky ohroženými školní neúspěšností pracuje v rámci Školního poradenského pracoviště (výchovná poradkyně, případně školní psycholog. Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími zajišťuje žákům s SPU poskytování doporučených podpůrných opatření.
Třídní učitelé vyhodnotí prospěch žáků ve třídě a určí dle stanovených kriterií žáky prospěchově slabé (neprospěl alespoň z 1 předmětu) a jejich seznam předají výchovnému poradci. U nově podchycených žáků je zjišťována příčina zhoršení prospěchu a případně po dohodě se zákonnými zástupci nebo plnoletými žáky vypracován Plán podpůrných opatření.
V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů. Třídní učitel projedná s rodiči neprospěch na nejbližší třídní schůzce a navrhne řešení. V případě potřeby pozve k jednání výchovného poradce případně školní psychologa.
V případě jejich nepřítomnosti na třídních schůzkách je vyzve k projednání ve škole. Výchovný poradce, případně školní psycholog individuálně konzultuje studijní výsledky a jejich příčiny také se studentem, třídním učitelem a vyučujícím daných předmětů.
V případě potřeby či zájmu také nabízí žákům a jejich zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP a SVP.
Výchovný poradce, případně školní psycholog se podílí i na koordinaci spolupráce mezi žákem a vyučujícím.
Každý vyučující má určené konzultační hodiny, které jsou vyvěšeny na dveřích jednotlivých kabinetů a na webu školy.
V rámci těchto hodin, po domluvě i mimo ně, umožní žákům individuální nebo skupinové konzultace popř. doučování a dokladně si vede evidenci žáků a formy práce s nimi. Záznamy vede minimálně jednou měsíčně
Na konci každého klasifikačního období výchovný poradce vyhodnocuje výsledky práce vyučujících se prospěchově slabými žáky a spolupráci s rodiči těchto žáků. Vede evidenci těchto hodnocení.

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

Formy a metody práce využívané při předcházení a řešení školní neúspěšnosti
Pro efektivitu poskytnutých podpůrných opatření jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

- individuální vzdělávací plán, tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva u učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žákovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním).
- individuální zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu u zadání práce pro domácí přípravu dílčí úkoly odpovídající žákovým vzdělávacím možnostem,
- možnost doučování
- užívání podpůrných aktivit u oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci u přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny u pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
- domluva konzultačních hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo

Při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření je hodnocena situace, motivovanost a vhodnost opakování ročníku.

V. Krizový plán školy

Co dělat když… ..
Následující krizový plán školy vychází z metodických doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a souvisejících předpisů. Uvedené dokumenty lze vyhledat na www.msmt.cz nebo jsou k nahlédnutí u školního metodika prevence.

1. NÁVYKOVÉ LÁTKY (NL)

Konzumace NL ve škole

1. Zabránit další konzumaci (za přítomnosti svědka vyzvat žáka k odevzdání NL, látku vložit do obálky, napsat datum, místo, čas a obálku přelepit, opatřit podpisem, látku nikam neodnášet)
2. Informovat metodika prevence a vedení školy
3. V případě ohrožení života, volat záchrannou službu
4. Informovat zákonného zástupce nezletilého, případně rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého žáka (v případě, že není možné kontaktovat, volat OSPOD)
5. Provést záznam
6. Řešit dle školního řádu
7. Pozvat na jednání výchovné komise

Žák je pod vlivem NL ve škole

1. Informovat metodika prevence a vedení školy
2. V případě, že je žák v ohrožení života, volat záchrannou službu
3. Informovat zákonného zástupce nezletilého, případně rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého žáka (v případě, že není možné kontaktovat, volat OSPOD)
4. Provést záznam

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

5. řešit dle školního řádu
6. Pozvat na jednání výchovné komise

Distribuce NL ve škole

1. Informovat metodika prevence a vedení školy
2. Vedení školy informuje Policii ČR
3. Další postup konzultovat s Policií ČR (informovanost zákonných rodičů atd.)
4. V případě, že některý z aktérů byl mladší 18-ti let, informuje škola OSPOD
5. Provést záznam
6. řešit dle školního řádu

Nález NL ve škole

Látku nepřemísťujte, zamezte přístupu dalších osob k látce

1. Informovat metodika prevence a vedení školy
2. Provést písemný záznam
3. Vedení školy informuje Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky
4. Dále jednat dle pokynů Policie ČR

Podezření, že má některý z žáků NL u sebe

Neprovádějte osobní prohlídku, ani látku sami nezajišťujte

1. Informovat metodika prevence a vedení školy
2. Izolovat žáka od ostatních žáků
3. Napsat záznam
4. Vyrozumět Policii ČR
5. Kontaktovat zákonného zástupce žáka
6. řešit dle školního řádu

2. SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE (CAN)

Znaky: změny chování, potíže se soustředěním, známky na těle (modřiny, rány, popáleniny, čerstvé úrazy atd), hlad, podvýživa, zanedbaný vzhled, vyčerpanost, vyhození z domova

Má-li škola podezření na týrání dítěte, je povinna oznámit toto na OSPOD podle působnosti školy (U fyzické osoby je v zákoně uvedeno pouze právo na oznámení).

1. Informovat metodika prevence a vedení školy
2. Vedení informuje OSPOD
3. Další postup dle pokynů OSPOD

3. ŠIKANOVÁNÍ

- *jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašit jiného žáka, nebo skupinu žáků (fyzické útoky, psychické zastrašování, sexuální obtěžování, možná je i realizace prostřednictvím mobilu, PC)*

1. Informovat vedení školy a metodika prevence
2. Provést záznam s rozborem situace (TU a metodik prevence)
3. V případě pokročilé nebo neobvyklé formy šikanování řešit s odborníkem
4. Informovat rodiče
5. Nahlásit na OSPOD (v případě, že se jedná o podezření na trestný čin nebo pokud rodiče odmítnou se dostavit na jednání ve škole)
6. řešit dle školního řádu
7. V případě potřeby intervenční program pro třídu.

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

4. ZÁŠKOLÁCTVÍ

- neomluvená absence žáka na základní nebo střední škole = zanedbání školní docházky

Neomluvená absence do 10 hodin

1. TU předvolá zákonného zástupce zápisem v systému Edookit, e-mailem (v případě, že na předchozí rodič nereflektuje, doporučeným dopisem) k jednání o neomluvené absenci
2. O jednání provede zápis (kopii předá rodiči, originál založí do dokumentace žáka)
3. TU navrhne potrestání podle školního řádu
4. V případě, že zákonný zástupce odmítne účast na jednání, nebo na výzvu nereaguje, nahlásí vedení školy situaci OSPOD

Neomluvená absence od 11 hodin do 25 hodin

1. TU předvolá zákonného zástupce zápisem v systému Edookit, e-mailem (v případě, že na předchozí oznámení rodič nereflektuje, doporučeným dopisem) k jednání výchovné komise (termíny stanoveny v plánu výchovného poradenství)
2. O jednání výchovné komise provede TU zápis (kopii předá rodiči, originál založí do dokumentace žáka)
3. TU navrhne potrestání žáka podle školního řádu
4. V případě, že zákonný zástupce odmítne účast na jednání, nebo na výzvu nereaguje, nahlásí vedení školy situaci OSPOD

Neomluvená absence vyšší než 25 hodin

1. TU předvolá zákonného zástupce zápisem v systému Edookit, e-mailem (v případě, že na předchozí upozornění rodič nereflektuje, doporučeným dopisem) k jednání výchovné komise (termíny stanoveny v plánu výchovného poradenství)
2. O jednání výchovné komise provede TU zápis (kopii předá rodiči, originál založí do dokumentace žáka)
3. TU navrhne potrestání žáka podle školního řádu
4. Zápis o jednání zašle vedení školy na OSPOD
5. V případě, že zákonný zástupce odmítne účast na jednání, nebo na výzvu nereaguje, nahlásí vedení školy situaci OSPOD

5. KRÁDEŽ

- škoda do 5000,- přestupek (řeší škola), škoda nad 5000,- škoda nikoli nepatrná (řeší Policie ČR), škoda nad 50 000,- škoda vyšší (řeší Policie ČR), škoda nad 5 000 000,- škoda velká (řeší Policie CR)
Při překonání překážky použitím násilí se jedná o loupež bez ohledu na hodnotu a toto vždy řeší Policie ČR.

1. Nahlásit vedení školy a metodikovi prevence
2. Provést zápis s odhadem škody a způsobem krádeže
3. Podle zjištěných skutečností vedení školy rozhodne o dalším postupu

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

a/ vlastní šetření - v případě, že je škoda nižší než 5000,- provede šetření škola (TU, metodik prevence, vedení školy). Po zjištění viníka pozve TU rodiče k jednání výchovné komise, navrhne trest dle školního řádu, viník je povinen nahradit škodu

b/ nahlášení Policii ČR v pokud je škoda vyšší než 5000,- nebo pokud bylo použito k překonání překážky násilí. Škola nešetří, postupuje podle pokynů Policie ČR.

6. ŠETŘENÍ A VÝSLECHY POLICIÍ ČR

1. Při vstupu do školy se policista hlásí u ředitele, případně zástupce ředitele školy. Prokáže se odznakem, případně průkazem a sdělí důvod své přítomnosti.
2. Po celou dobu služebního výkonu zajistí škola dohled dospělou osobou.
3. V případě, že se jedná o neplnoletého žáka, domluví se policista se školou na způsobu informování rodičů.
4. Policisté mohou převézt žáka mimo školu v je třeba písemně zaznamenat číslo policisty, jméno dítěte, datum a hodinu. I v tomto případě je třeba zajistit dozor dospělé osoby (může být i OSPOD)

*Policista může provést úkon (pokud ho nelze odložit, nebo pokud je to pro **šetření** nezbytné) i bez vyrozumění rodičů. Podle zákona mohou být vyslýcháni nezletilí i bez dohledu dospělé osoby.*

7. ÚRAZ

1. Zjistit závažnost zranění v lehčí zranění ošetřit
2. Při závažnějším zranění zavolat rychlou záchrannou službu 155
3. Informovat ředitele školy
4. Informovat zákonné zástupce žáka
5. Provést zápis do knihy úrazů

Důležitá telefonní čísla

Mgr. Dana Staňková, ředitel školy	725 557 648
Bc. Renata Ambrosová, statutární zástupce ředitele školy	702 022 414
Mgr. Jitka Alexová, zástupce ředitele školy pro SŠ	725 557 792
Mgr. Richard Mašek, vedoucí učitel pro teoretickou výuku	725 557 686
Mgr. Roman Přikryl, zástupce ředitele SŠ pro OV	606 953 582
Mgr. Lenka Bednářová, školní metodik prevence	725 557 692
Mgr. Petra Zapletalová zástupce ředitele školy pro ZŠ	725 557 662
Mgr. Marcela Přikrylová, výchovný a kariérový poradce pro ZŠ	736 142 216
Mgr. Vladimíra Černochová, školní metodik prevence pro ZŠ	725 557 640
Policie ČR	158
Policie ČR, oddělení Tišnov	549 410 333
Záchranná služba	155
OSPOD (Mgr. Kudláček)	549 439 721
OSPOD (Mgr. Wágnerová)	549 439 747

nám. Míru 22, Tišnov, 666 25
☎.: +420 549 410 077, +420 739 225 093, 💻 www.skolatisnov.cz; reditel@skolatisnov.cz; dat. schránka: fngwcdn
IČ: 00053198, DIČ: CZ00053198

Název dokumentu:	**Školní strategie prevence sociálně patologických jevů ŠSP**
Základní identifikační znak:	**3.4.5.2024.ZŠ verze A**

Seznam vydaných kopií

Místo uložení řízené kopie dokumentu (řídící KD)	**Převzal řídící KD: (jméno a příjmení)**	**Číslo řízené kopie dokumentu (verze/číslo)**	**Řízená kopie vydána dne:**	**Podpis AP:**	**Podpis odpovědného zaměstnance za uložení řízené kopie:**

Seznam změn a revizí dokumentu

Autor:	**Verze dokumentu:**	**Schválení změn revizí dne:**	**Platnost a účinnost ode dne:**	**Podpis schvalovatele:**	**Zveřejněno dne/podpis AP**